

БМО 2005

1. Впишаната кружница во триаголникот ABC ги допира страните AB и AC соодветно во точките D и E . Нека симетралите на аглите во темињата C и B ја сечат правата DE соодветно во точките X и Y и нека Z е средината на страната BC . Докажи, дека триаголникот XYZ е рамностран ако и само ако $\angle A = 60^\circ$.

Решение. Нека I е центарот на впишаната кружница. Од

$$\begin{aligned} \angle BIX &= \frac{1}{2}(\angle B + \angle C) \\ &= 90^\circ - \frac{1}{2}\angle A = \angle ADX \end{aligned}$$

следува дека точките B, I, X, D лежат на иста кружница. Според тоа,

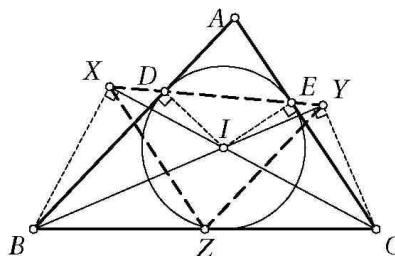
$$\angle BXI = \angle BDI = 90^\circ,$$

па затоа триаголникот BCX е правоаголен, што значи

$$\overline{ZX} = \overline{ZB} \text{ и } \angle ZXC = \angle ZCX = \angle XCA,$$

т.е. $ZX \parallel AC$. Аналогно $\overline{ZY} = \overline{ZB}$ и $ZY \parallel AB$.

Конечно, $\overline{ZX} = \overline{ZY}$ и $\angle XZY = \angle A$, од што следува тврдењето.

2. Определи ги сите прости броеви p за кои бројот $p^2 - p + 1$ е точен куб.

Решение. *Прв начин.* Равенката $p^2 - p + 1 = b^3$ можеме да ја запишеме во видот

$$p(p-1) = (b-1)(b^2 + b + 1).$$

Од $b < p$ следува дека $p \mid b^2 + b + 1$, т.е. $b^2 + b + 1 = kp$ и $p-1 = k(b-1)$, за некој цел број $k > 1$. Уште повеќе $k \geq 3$ бидејќи $b^2 + b + 1$ е непарен број. Сега $p = kb - k + 1$ и

$$b^2 + b + 1 - kp = b^2 - (k^2 - 1)b + (k^2 - k + 1) = 0 \tag{1}$$

што е квадратна равенка по b . Нејзината дискриминаната

$$D = (k^2 - 1)^2 - 4(k^2 - k + 1) = k^4 - 6k^2 + 4k - 3$$

мора да биде точен квадрат. Сега од $(k^2 - 3)^2 \leq D < (k^2 - 2)^2$, следува $D = (k^2 - 3)^2$, па затоа $k = 3$. Конечно, од (1) следува $b = 7$ и $p = 19$ и тоа е единствено решение.

Втор начин. Равенката $p^2 - p + 1 = b^3$ можеме да ја запишеме во видот

$$p(p-1) = (b-1)(b^2 + b + 1).$$

Од $b < p$ следува дека $p \mid b^2 + b + 1$, т.е. $b^2 + b + 1 = kp$ и $p - 1 = k(b - 1)$, за некој цел број $k > 1$. Оттука следува $b^2 + b + 1 = k(k(b - 1) + 1)$. Лесно се проверува дека $k > 2$ и тогаш

$$b + 1 < \frac{b^2 + b + 1}{b} < k^2 < \frac{b^2 + b - 1}{b - 1} \leq b + 3.$$

Значи, $k^2 = b + 2$. Сега, последователно добиваме

$$\begin{aligned} b^2 + b + 1 &= k^2(b - 1) + k, \\ b^2 + b + 1 &= (b + 2)(b - 1) + k, \\ k &= 3, \end{aligned}$$

па затоа, $b = 3^2 - 2 = 7$ и $p = 3 \cdot (7 - 1) + 1 = 19$.

3. Ако a, b, c се позитивни реални броеви докажи го неравенството

$$\frac{a^2}{b} + \frac{b^2}{c} + \frac{c^2}{a} \geq a + b + c + \frac{4(a-b)^2}{a+b+c}.$$

Кога важи знак за равенство?

Решение. Бидејќи $\frac{a^2}{b} = 2a - b + \frac{(a-b)^2}{b}$, $\frac{b^2}{c} = 2b - c + \frac{(b-c)^2}{c}$, $\frac{c^2}{a} = 2c - a + \frac{(c-a)^2}{a}$,

даденото неравенство е еквивалентно со неравенството

$$\frac{|a-b|^2}{b} + \frac{|b-c|^2}{c} + \frac{|c-a|^2}{a} \geq \frac{4|a-b|^2}{a+b+c}$$

Последното неравенство непосредно следува од неравенството на Коши-Буњаковски-Шварц

$$(a + b + c) \left(\frac{|a-b|^2}{b} + \frac{|b-c|^2}{c} + \frac{|c-a|^2}{a} \right) \geq (|a-b| + |b-c| + |c-a|)^2 \geq (2|a-b|)^2$$

бидејќи $|a-b| \leq |a-c| + |c-b|$. Знак за равенство важи ако и само ако $|a-b| = kb$, $|b-c| = kc$, $|c-a| = ka$, за некој k и $|a-b| = |a-c| + |c-b|$. Ако $k \neq 0$, од овие релации следува $b = c + a$, па затоа $a = kc = k^2b$ и $|\frac{1}{k} - 1|a = |c - a| = ka$ и лесно се добива дека $k = \phi = \frac{\sqrt{5}-1}{2}$. Ако $k = 0$, тогаш $a = b = c$. Според тоа, знак за равенство важи ако и само ако $a = b = c$ или $a : b : c = \phi^2 : 1 : \phi$.

4. Нека $n \geq 2$ е природен број и нека S е подмножество на множеството $\{1, 2, \dots, n\}$ кое не содржи два заемно прости броја, ниту два броја од кои едниот е делител на другиот. Колку елементи може најмногу да има множеството S ?

Решение. За секој $x \in S$ постои единствен $k_x \in \mathbb{N}_0$ таков што $\frac{n}{2} < 2^{k_x} x \leq n$. Да означиме $f(x) = 2^{k_x} x$. Пресликувањето f е инјекција. Навистина, ако за

$x, y \in S$ важи $f(x) = f(y)$, тогаш или $x \mid y$ или $y \mid x$, па според условот на задачата $x = y$. Според тоа, множеството $f(S) = \{f(x) \mid x \in S\}$ има ист број елементи како и множеството S . Притоа $f(S)$ не содржи два последователни броја (бидејќи тие се заемно прости), па затоа $|f(S)| \leq \left\lfloor \frac{n - \lfloor \frac{n}{2} \rfloor + 1}{2} \right\rfloor = \left\lfloor \frac{n+2}{4} \right\rfloor$.

Од друга страна, множеството $S = \{2i \mid \frac{n}{4} < i \leq \frac{n}{2}\}$ има точно $\left\lfloor \frac{n+2}{4} \right\rfloor$ елементи и ги задоволува условите на задачата. Според тоа, одговорот е $\left\lfloor \frac{n+2}{4} \right\rfloor$.